

په یامی هاوسهرداری

د.د.عومهر عهلی

۲۰۱۸

ژن خواستن و جیابوونه وه په یامی هاوسهرداری

الطَّلَاقُ مَرَّتَانِ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ

د. عومهر عهلی

په یامی هاوسهرداری

د.عومهر علی

توانا ئهحمهد

ناوی کتیب:

نوسه:

دیزاینی ناوهوهو بهرگ:

چاپخانه:

تیراژ:

نرخ:

ژماره () ای سالی () ای
لهبه ریوه به رایه تی گشتی کتیبخانه گشتییه کانی پیدراوه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين، ولا عدوان إلا على الظالمين، والصلاة والسلام على المبعوث رحمة للعالمين وعلى آله وصحبه أجمعين.. له پاشان

ده روازهو تیگه شتن

زور جار زور كهس پرسيار ده كات چ به ته له فون يان ئيمه يل له سهر ته لاق، جوړه بيتا قه تيه كي تيا به دي ده كريت وهك نه وهی كه نه مه كاريكي تايبه تيه و پي ناخوش بيت كه كه سانی تر بيزانن، له كاتي كدا كيشه كه به خوئی چاره سه رنا كړی و پيوسته كه سانی تر ليی ناگادار بن، نه و ترسه ی هه يه كه له رووی ماموستا كه وه نه م كيشه خيزانيه ی ئاشكرا بكری و كه سانی تر ناگادار بن به كيشه كه ی.

بيگومان هه موو ماموستا يه كي ئايني ده بيت هه موو نه و كارانه وهك نه مانه ت يی پروانن، هه موو نه و شتانه ی له و نيوانه دا باس ده كريت بپاريزريت و وه ريزيكي تايبه تيش بو پرسيار كه ر دابنريت مادام پابه نده به شه رعه وه و كيشه كه ی بو شهرع ده گه رينيته وه، نه مه به راستی كاريكي زور گرنگه و ده بيت هه موومان گرفته كانمان بولای خواو پيغه مبه ره كه ی

بگه پښينه وه هه روهك خواى گه ورهش ده فهرمووى: { يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ } وهك لهم نايه ته دا دهرده كه ويټ نه گه ر ئيمه بروادار بين ده بيټ گوپړا به لى خواو پيغه مبه ره كه ي بين و هه رگرفت ي كمان هه بوو بېگه پښينه وه بو لاي نه وان نه گه ر باوه رمان به خواو روژى دواى هه بيټ. كه سانى وا هه يه له وانه يه به هه زاره ها ته لاقيشى كه وت بيټ و هه ر گوپشى تينه دات !!! هه م خوى هه م خيزانه به دبه خته كه شى له و تاوانه دا بزىن و ناسايى مند آيش بخه نه وه. به لام ده كريت بو په ند وه رگرتن باس بكرىټ به بى ناو هيټان بو نمونه باس له شتيك ده كريت يان له نيوان دوو كه سد ايت بو پيگه پښان يان بلى كارى واو وا بووه به لام به بى ناو هيټان و به شيوه به كى وا بيسه ر نه زانيت مه به ست كيبه، جا نه و كاته هه م كه سى خاوه ن كيشه و گوپگر سودم هند ده بيټ وه نه و كه سه ش كه كيشه كه ي بووه پيشتر و ماموستا كه نمونه كه ي ده گپړته وه پاداش وه رده گريت هه مووى به ليزانينى نه و ماموستا يه! وه گه ر به پيچه وانه وه بوو بېگومان كاره كانيش پيچه وانه ده بيټه وه، ليره دا واز له م مشتومره دښين و راسته وخو ده چينه ناوهر وكى باسه كه مان.

نه گه ر بيټ و ئيمه بگه پښينه وه بو ميژووى پيش ئيسلام جوړه ها زه واج و ماره كردن هه بووه وه يه كيك له وانه نه م جوړه زه واجه ي ئيستامانه و شهرع په سهندي كردو و هيلايه وه، كوومه ليك مهرجى بو دانا، له و زه واجانه ي كه پيش ئيسلامدا هه بوو هه نديكيان بو نمونه باس ده كه ين له وانه:

۱- نکاح الشغار:

ئەم جوړه ئەو هیه که کهسیک کچه کهی خوئی یان کهسیک که له ژیر رکیفی ئەمدایه ده یکرد به ژن به ژن به بی ئەوهی هیچ ماره بیهک بو کچه کان دابنریت، بیگومان ئەمه مافی کچه کان ده فەوتیت بویه ئاینی پیروزی ئیسلام نهری لیکرد وهک پیغه مبهه درودی خوای لی بیت ده فەرمووی {نهی رسول الله صلی الله علیه وسلم عن الشغار} له فەرموودهیه کی تر دا هاتوو { لا شغار فی الاسلام }^۲ ئەم جوړه زهواج کردنه رهد کرایه وهو له ئیسلامدا شتی وانیه^۳. بو ئەوهی که زهواجه که دروست بیت ده بیت مارهی تیدا هه بیت و هه ریه که و مارهی خوئی دیاری کراو بیت به بی ستهم لیکردن.

۲- نکاح المقت:

ئەمەش ئەو جوړه ده گریته وه که کهسیک ژنه کهی باوکی نهک دایکی خوئی، ژنیکی تر جگه له دایکی خوئی، بو نمونه کهسیک دوو سی یان زیاتر ژنی هه بوو بیت، بو ئەم کوره هه بوو که ئەم ژنه بهینی بو خوئی به بی ئەوهی هیچ ماره یه کیشی بداتی، به بی ره زامه ندی خوئی، خو ئەگه خوئی به دلی نه بوایه کهسیکی تری نزیکیان ده یتوانی ئەم کاره بکات وه یان هه ر ده یان توانی به رگری لی بکه ن و نه هیکن شوو بکات تا ده مریت، که مرد میراته کهی بهن، شه ریه تی ئیسلامی ئەم جوړه شی رهد کرده وه وهک خوای گه وره ده فەرمووی { ولا تنکحوا ما نکح آباؤکم من النساء الا ما قد سلف انه کان فاحشة ومقتا وساء سبیلا }^۴ نه کهن ئەو

۲ نیل الاقطار ج ۵ ص ۱۴۰

۳ المدخل لدراسة الشريعة الإسلامية دکتور عبدالکریم زیدان لاپره ۲۴

۴ سوتەتی النساء ئایهتی ۲۲

ئافره تانه ماره بکهن که پیشتر باوکتان ماره ی کردبوو، مه گهر ئه وه ی که رابوورد (له سه رده می نه فامیدا پیش حه رام کردنی) به راستی ئه وه کاره گونا هیکی گه وره و ناشیرین و ناپه سنده و ریبازیکی خراپه هه روه ها خوای گه وره ده فهرمووی { يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَرْتُوا النِّسَاءَ كَرِهًا وَلَا تَعْضُلُوهُنَّ }^۶ ئه ی ئه وانه ی پرواتان هیئاوه دروست نیه بو تان ژنان به زور بکه نه میراتی خو تان و ده ستیان به سه ردا بگرن، (وه ک که لوپه لی تری ناومال)، ناچار یان مه کهن تا هه ندیک ماره بیتان بو بگه رینه وه^۷ به راستی سه یره ئافره ت وه ک کالایه ک سه یری ده کرا نه ک وه ک مرو ف هه روه ک چو ن که لوپه ل و گاو وولاخ به ش ده کرا ئه ویش ئاوا. به لام له وه سه یرتر هه یه له م رو ژده دا که میلله تیک وه ک کالایه سه یر ده کرئ و وه ک میراتیک جی ده مینی بو نه وه کانی داهاتووی هه روه ک له زور وولاتانی جیهاندا هه یه، باوکه که ده مرئ میلله ته که بو کوره که ی جی ده مینی ئه میس ئیتر خو ی و خوای خو ی؟!

۳- کو کردنه وه له نیوان دوو خوشک:

یان ی که سی وا هه بوو دوو ژنی هیئاوه هه ردووکیان خوشک بووه، ئاینی ئیسلام ئه مه شی ره د کرده وه و نابیت دوو خوشک له یه ک کاتدا به یتریت وه ک خوای گه وره ده فهرمووی { حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعُمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ الْأَخِ وَبَنَاتُ الْأُخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُم مِّنَ الرَّضَاعَةِ وَأُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ وَرَبَائِبُكُمُ اللَّاتِي فِي حُجُورِكُمْ مِّنْ نِّسَائِكُمُ اللَّاتِي دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَإِنْ لَّمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ

پروانه تهفسیری ئاسان بو تیگه شتنی قورنان بورهان محمد امین	۵
سوره تی النساء ئایه تی ۱۹	۶
پروانه تهفسیری ئاسان بو تیگه شتنی قورنان بورهان محمد امین	۷

وَحَلَّائِلُ أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ أَصْلَابِكُمْ وَأَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ إِلَّا مَا قَدْ
سَلَفَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا^۸

(ئەو جوړه کهسانه) حەرام کراوه (ماره بکریښ): دایکتان، کچه کانتان، خوشکه کانتان، پوره کانتان، (خوشکی باوک)، پوره کانتان (خوشکی دایک)، برازاتان، خوشکه زاتان، ئەو دایکانه‌ی که شیریان داونه‌تئ، خوشکه شیریه کانتان، دایکی هاوسه‌رتان (خه‌سوو)، ئەو کچانه‌ی له پیاویکی ترن و لای ئیوه ده‌ژین و په‌روه‌ده ده‌بن و له‌و ژنانه‌تانن که چونه‌ته لایان (واته زر کچه کانتان)، خو ئە‌گەر نه‌چووبنه لای دایکی ئەو جوړه کچانه ئەوه دروسته ماره‌یان بکه‌ن، (هه‌روه‌ها حه‌رامه) هاوسه‌ری ئەو کورانه‌تان ماره بکه‌ن که له پشته‌ی خو‌تانن (واته بوکه کانتان)، (هه‌روه‌ها حه‌رامه) دوو خوشکیش پیکه‌وه بکه‌نه هاوسه‌ری خو‌تان، چاوپووشی له‌وه‌ی که له رابردوودا له‌و بابه‌تانه رووی داوه ده‌کریت، به‌راستی خوا هه‌میشه و به‌رده‌وام لی‌خو‌شبوو میه‌ره‌بانه^۹.

۴- ریزه‌ی دیار نه‌کراو بو ژن هینان:

کەسی وا هه‌بوو ۱۰ ژنی هه‌بوو، هه‌بووه زوړ زیاتر وه شه‌ریعه‌تی ئیسلام سنوریک‌ی بو دانا که تا چوار رینگه پیدراوه وه‌ک خ‌وای گه‌وره ده‌فه‌رمووی {فَانكحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَى وَثُلَاتَ وَرُبَاعَ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً^{۱۰} ئە‌ویش به‌مه‌رجی که‌سه‌که متمانه‌ی به‌ خو‌ی هه‌بی‌ت که داد‌گه‌ر بی‌ت له نیوانیاندا، خو ئە‌گەر داد‌گه‌ر نه‌بوو بی‌گومان توشی سزا ده‌بی‌ت، هه‌تا هه‌ر یه‌که‌م ژنیش ئایا هه‌موو ئەو

۸ سوره‌تی النساء نایه‌تی ۲۳

۹ بروانه ته‌فسیری ناسان بو تیگه‌شتنی قورئان بورهان محمد امین

۱۰ سوره‌تی النساء نایه‌تی ۳

كەسانەى كە يەك ژنيان ھەيە دادگەرن لە گەلیدا ؟ لەسەر فرەژنى نارۆم ليرەدا چونكە باسكە زۆر ھەلدە گريت دە كريت بكریتە بابە تيكى سەر بە خو .

۵- مارهى بردن لە نەفامیدا:

ئەگەر كەسك كچەكەى بەدايە بەشوو مارهيەكەى دەبرد، ھەرچەند بەداخو ھە ئەمە تا ئيستاش ماو، زۆر كەس بيستومە وتوويەتى كچەكەم بە پسكریت و نوقل گەورە كروو ھەر چوڭ پارەى لى ناستينم ! بۆ كورى ئەو خەلكە بە با گەورە بوو ؟ دەبيت مارهى ئەو برە پارەيە زيەر ھەرچيە بدریت بە كچەكەو ئەو مافى ئەو نەك كەسوكارى^{۱۱} خواى گەورە دەفەر مووى (وَآتُوا النِّسَاءَ صَدَقَاتِهِنَّ نِحْلَةً فَإِنْ طِبْنَ لَكُمْ عَنْ شَيْءٍ مِّنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ هَنِيئًا مَّرِيئًا)^{۱۲}

مارهى ئافرەتان بەدەن بەو پەرىسى دلفراوانى و ئاسودەيى يەو، خو ئەگەر بە ئارەزوو ويستى خوڭيان دەستيان ھەلگرت لە ھەندىك مارهى و بەخشييان بە ئيو، ئيو بۆتان ھەيە بيخوڭ و بەكارى بينن، وە بەبى دوودلى نوڭى بكن^{۱۳}. ئەو برە ماله مافى ئافرەتەكەيە، ئيتەر كەم يان زۆر ديارى نە كراو ھە شەرعدا، ئەو دەكەويتە سەر ريكەوتنيان بەلام بيگومان تا كەم بيت باشترە، دواتریش ھەر خوڭى سەرپشكە لەو ھەي كە چى لى دەكات نەك بەزۆر لىيە سەنریت ! وە يان ھەر حسابى بۆ نە كريت كەچى بەسەر دینن لە كاتيكدا ئەم مافە ئيسلام بە تەواو ھەتى داويەتى بە ئافرەت. ھەر وەھا ئافرەت بە زۆرى يان كەمى مال سوک ناپيت

۱۱ المدخل لدراسة الشريعة الإسلامية دكتور عبدالكريم زيدان لاپەرە ۲۴-۲۶

۱۲ سورەتى النساء نايەتى ۴

۱۳ برونە تەفسيرى ناسان بۆ تيگەشتنى قورئان بورهان محمد امين

ههروهك هه نديك كهس ده ليين؟! ئه وهی سه ره وه ته نها چه زم كرد وهك
پيشه كيهك بيت بو چوونه ناو بابه ته كه وه، ئه وه هم موو گور انكار يانه ی
هاتووه به سهر ئه م كار هدا له به رژه وه ندى ئافره ت بووه، ههروهك ليره دا
باسه كه باسى ته لاق و جيا بوونه وه يه له پيش ئيسلامدا ريره ش نه بوو بو
ته لاق كه سى وا هه بووه سه د جار زنه كه ی ته لاق داوه وه هيناويه تيه وه به
ئاره زوى خوى توپ توپى پيكر دووه! يان هه روا وازى ليه يناوه به بى
ئه وه ی ته لاقى بدات وه ئه وپيش نه يتوانيوه شوو بكات ناچار بووه هه روا
دانيشيت تا مردن، به لام ئاينى پيرو زى ئيسلام سنور يكي دانا بو هه موو
ئه م شتانه وهك له خواره وه به روونى ده رده كه وپت.

*ته لاق و جيا بوونه وه له شه رعدا چاره سه ر يكي نيوان زن و پياوه به
چهند ووشه يه كى تايبه ت^{۱۴} ئه گه ر هاتوو زن و پياو دانوله يان پيكه وه
نه ده كو لا وه هه موو روژ گرفت و ده نگه ده نكيان هه بوو وه نه يان توانى
ليك تيبگه ن وبگه نه خالى هاوبه ش باشتر وايه ليك جيا ببنه وه، ئه لبه ت
ئه مه ش كار يكي ئاسان نيه وه وه نابيت په له ی تيدا بكر يت، ده بيت
كومه ليك ريگه هه يه بيانگر نه به ر وهك: جيگه جيا كرده وه بو ماوه يهك،
ئاگادار كرده ي پياو چاكانى هه ردوولا بو گونجانديان پيكه وه، به لام ئه گه ر
هه موو هه وله كان سه رى نه گرت باش نيه ماله كه يان بكه نه دوزه خيك
بو خويان و ئه زيه تدانى ئه ملاولاش ليك جيا ببنه وه، جگه له وه ش كه
له م نيوانه دا زور جار مندا لانيش مافيان ده خورى، مه رج نى يه ئه و ماف
خورانه ش ته نها لايه نى مادى بيت زور جار ده روونيه. نابيت خه لكيش
به شيويه يه كى خراب پرواننه ئه م ئافره ت و پياوه، چونكه ماناى وا نيه
كه ئه م دوو كه سه كه نه يان توانى پيكه وه بزى ن ئيتر به كه لك نايه ن

و خراپن، به لکو نه یان ویستووو درۆ له گه‌ل خۆیاندا بکه‌ن، گرنه‌گه که کهسایه‌تی یه کتریش بریندار نه که‌ن، هه‌یه بۆ نمونه ئافره‌تیک دینێ و دوا‌ی گرفتیکه‌ی وا دیته پێش سه‌ره‌نجامه که‌ی به ته‌لاق کۆتای دیت له دوا‌یدا تانه‌و شتی خراپ بۆ یه‌کتر هه‌لده‌به‌ستن، چۆن؟ ئه‌و مرۆقه ده‌می ده‌یه‌ینی خراپه‌ی ئه‌و ئافره‌ته یان پیاوه‌ باس بکات که پێشتر هاوسه‌ری بووه! له کۆمه‌لگه‌ی خۆشماندا زۆر پێداگری ده‌کری له‌وه‌ی که بۆچی جیا‌بونه‌ته‌وه مادام کاره‌که ته‌واو بووه نه‌ده‌بوو ئه‌وه‌نده پێداگری بکرایه، چونکه سودی نیه، ته‌نها ئه‌وه‌نده‌یه کابرای پرسیارکه‌ر وه‌ک هه‌زیکی خۆی ده‌یه‌وی‌ت هۆکاره‌که بزانی‌ت، ئه‌گینا کاره‌که له‌وه تپه‌ریوه چاره‌سه‌ر بکری. زۆر جار هۆی دلسۆزی که‌سوکاری هه‌ردوو‌لاش کیشه‌کان ئالۆزتر ده‌که‌ن!

جۆره‌کانی ته‌لاق

دوو‌جۆر ته‌لاق هه‌یه ته‌لاقیکیان پێی دوه‌تری ته‌لاقی راسته‌وخۆ نا‌شکرا، واته‌ به‌ خه‌زانه‌که‌ی بلێ برۆ ته‌لاقت که‌وتی‌ت، به‌م وته‌یه ته‌لاقی ده‌که‌وی‌ت. جۆری دووه‌م نا‌اشکرا یانی به‌ ووشه‌ی ته‌لاق نه‌بی ئیتر ئه‌مه زۆر شت ده‌گری‌ته‌ خۆ بۆ نمونه بلێ به‌ خه‌زانی برۆره‌وه بۆ ما‌ل باوکت، یان له‌ کۆلم به‌ره‌وه له‌م جۆره قسانه‌ به‌لام ئه‌گه‌ر نیه‌تی له‌گه‌لدا بی‌ت یانی مه‌به‌ستی ته‌لاقدان بی‌ت به‌م قسانه ئینجا ته‌لاقه‌که‌ی ده‌که‌وی‌ت، چونکه ئه‌گه‌ر مه‌به‌ستی ئه‌وه نه‌بی‌ت بی‌گومان ئه‌و قسانه هه‌یچی تیا نیه، بۆ نمونه بلێ برۆره‌وه بۆ ما‌ل باوکت، یان له‌ کۆلم به‌ره‌وه بیه‌وی بۆ نمونه ئیسراحه‌تیک بکات و مه‌به‌ستی جیه‌په‌شتنیکه‌ی کاتی

بیت، ههروهك هه موو كهس ئه و بارودوخه ی به سهردا دیت هه ندیك جار چه ز به ته نه های بكات بو زیاتر پشوو^{۱۵}.
 *ههروهك چون دوو جوړ ته لاق هه یه، ته لاقی ئاشكرا به ووشه ی ته لاق و وه ته لاق به ووشه ی جگه ته لاق، ههروه ها دوو جوړ بيش ته لاقیش هه یه كه یه كیكیان تاوان نی یه ئه گه ر له و كاته دا ته لاقی بدهیت، ئه ویش ئه و كاته یه ئافره ته كه له سوړی مانگانه دا نیه، واته پاكه و ه هیشتا كاری جووت بوونیش نه كراوه، دووهه میان تاوانه ئه گه ر بیت و له و كاته دا پیاوه كه ژنه كه ی خو ی ته لاق بدات، تاوانبار ده بیت، ئه ویش ئه و كاته یه كه ئافره ته كه له سوړی مانگانه دایه (الحیض)، وه یان پاكه و له سوړی مانگانه دا نیه به لام پیکه وه جووت بوون. ئه وهش بزنانن كه چوار جوړ ئافره ت هه ن كه ئه مانه نایان گریته وه، ئه ویش چوار تا قمن، یه كه میان: ئافره تیكی مندال كه هیشتا نه گه شتو ته حه دی سوړی مانگانه، دووهه میان: یه كیکه كه زوړ گه وره یه و له وه دا نه ماوه سوړی مانگانه ی به سهردا بیت یانی پیر بووه، سیپهه میان: ئافره تی دوو گیانه حامل، چوار هه م: ئه و ئافره ته یه كه خولعی^{۱۶} له گه ل كراوه و وه كاری جووت بوونیشیان نه كرده وه^{۱۷}. لیره دا پرسیارك دروست ده بیت ئیا چون كه سیك خیزانی ته لاق بدات تاوانی ده گات یان تاوانی ناگات، لیره دا مه به ست له وه نیه ئه گه ر هه ركه سیك ویستی خیزانه كه ی ته لاق بدات بل ی ده ی ئیسته كاتی خو یه تی و ته لاقی بدات، لیره دا مه به ست ئه وه یه ئه گه ر ئیتر كار گه شته ئه وه ی كه چار نه ما، وه هه لی پیکه و ژیان نه ما له و كاته دا ته لاقی بدات كه ئافره ته كه له پاكیدایه وه هیشتا جیماعیان

۱۵ بروانه كفاية الاخيار لاپه ره ۴۴-۴۷

۱۶ خلع واته ئافره ته كه داوا ی ته لاقی كرده وه ئیتر پیاوه كه ش ته لاقی داوه

۱۷ بروانه كفاية الاخيار لاپه ره ۴۷-۴۹

نه كړدوو، ئه مه ش له بهر ئه وه يه نه وه ك ئافره ته كه حامل بيت و دواى
 په شيمانى بكي شيت و داخى بو بخوا ت كه نه يزاني ئافره ته كه حامل
 ده بى. به ته لاقدانى له كاتى سوړى مانگانه دا تاوانى ده گات ئيتر
 مه سه له ي ته لاقدانه كه ي شتيكى تره، ئايا له بهر چى ته لاقى داوه يان
 ده يدات. بيگومان خواى گه وړه بچوكترين شت ده خو ينيته وه.
 *ته لاقدان پيش زن هيان ناكه وبت وه ك يه كيك هيشتا زنى نه هي ناوه و
 بللى ته لاقم كه وتبيت يان بللى ته لاقى داها تووم كه وتبيت كاتي ك زئم
 هي نا، به لام كاريكى خراپه و نابيت بكر يت وه هه روه ها دم راهاتنى
 كه سه كه له سه ر ته لاقيش كاره كه لاي ساده ده كاته وه. هه روه ها چوار
 كومه لى تر هه ن ته لاقيان ناكه وبت مندال، شيت، خه وتوو، زور ليكراو^{۱۸}،
 پيغه مبه ر درودى خواى لى بيت ده فه رمووى (عن النبي صلى الله
 عليه وسلم قال رفع القلم عن ثلاث عن النائم حتى يستيقظ وعن
 الصغير حتى يكبر وعن المجنون حتى يعقل أو يفيق)^{۱۹} واته مندال و
 خه وتوو شيت قه له مى تاوانيان له سه ر لابراره. هوى ته لاق نه كه وتنى
 ئه م كومه لانه ئه وه يه به وبستي خو يان نه بووه بو نمونه وه ك زور ليكراو.
 وه يان نازانى ته لاق چيه وه ك مندال و شيت.

۱۸ هه مان سه رچاوه لاپه ره ۴۶۳
 ۱۹ ابى داود رپوايه تى كړدوو

گهړاندنه وهی نافرتهی ته لاق دراو

پیاو خاوهنی سی ته لاقه، بی سنور نییه وهك سه رده می نه فامی، به لكو سنورداره، جا كه وا بوو هر له سه ره تاوه ده بیته زور ناگادار بیت كه هه ول نه ده یته به هیچ شیوه یهك ته لاق بخوی، بو نه وهی نه كه ویته كیشه وه. به راستی نه نگیه بو پیاو ته لاق بكاته چه کی خوی و هه رده م به كاری بیتهی وهك له زور شوین باوه! وه بان هه ندیک خیزانه كانیان پی ده ترسیین!. ناموژگاریم بو هه موو خوینه رانی به ریز نه گه ر كوره و هیشتا ژنی نه هیناوه هر له ئیسته وه متمانیه کی به هیز له دلی خویدا دروست بكات كه هه رگیز نه م ووشه یه ی به ده مدا نه یته، كاتیک ژنی هینا، نه گه ر پیاوو خاوهنی ژنه نه گه ر پیشته ته لاقی به كارهیناوه جاریکه تر نه گه رینه وه سه ری و له خوا بترسن، نه گه ر كچه و هیشتا شوی نه كرده وه نه م ووتانه ی له بیر بیت و ناموژگاری هاوسه ره كه ی پی بكات له داها توودا وه خوی گه وره هاوسه ری ئیماندارو له خوا ترستان به نسیب بكات، خیزانی ئیماندارو چاك به نسیبی كوره كانیسه بكات، نه گه ر ژنه و خاوهنی میرده هه روه ها ناموژگاری میرده كه ی پی بكات و هه رگیز هه ول نه دات میرده كه ی توره بكات چونكه ته لاق دان زور كات له توره ییه وه دروست ده بی، لی ره دا به سه ره هاتیکم بیر كه وته وه (لای دكتوریكی ئوردونی نه و ئایه تانه مان ده خویند كه حوكمی تی دیاه وه هاتینه سه ر ته لاق، یه كیک له قوتابیه كان پرسیاری كرد ووتی: دكتور بو؟ نه و كه سانه ی ته لاق ده خوون توره ده بن، نه ویش ووتی: نه ی ته بعه ن خو گونجاو نیه پیاو قاچی له سه ر قاچی دانا بیته و قاوه بخوات و بلی به خیزانی بره ته لاقته كه وته بیته). هه روه ها ده بیته ئیمه ش به گویره ی

توانامان خه لکی هۆشیار بکه ین.

*پیاو وهک ووتمان خاوه نی سێ ته لاقه، ئە گەر ته لاقی وه یان دوو ته لاقی کهوت ده توانیت خیزانه که ی بهینیته وه وهک جارن هه لسوکه وتی له گه لدا بکات. به لام ئە گەر سێ ته لاقی کهوت ناتوانیت خیزانه که ی بهینیته وه هه تا پینج مه رج نه یه نه دی. ئە ویش ته واو بوونی عیده ی شه رعیه لێ ی واته سێ سوړی مانگانه ببینیت و پاک ببیته وه، له پاشان شو بکاته که سیکی ترو وه کاری جووت بوون له گه لیدا رووبدات، پاشان ئە ویش ته لاقی بدات، عیده ی له ویش ته واو ببیت، دوا ی ئە وه ئە گەر پیاوی یه که م ئاره زووی کرده وه ده توانیت بهینیته وه. لیره دا هه ز ده که م زیاتر روونکردنه وه بده م ئە مه یه که له ناو کورده واری ئیمه دا به ناوبانگه به (ماره به جاش) به لام نهک ئە وه ی که خه لکانیک ده یان کرد وه یان هه یه ئیسته ش ده یکات، به لام ئە وه ی خه لک ده یکات به راستی هه یج مه رجیکی شه رعی تیادا نیه، له بهر ئە وه پیاوه که هه ر سێ ته لاقه که ی کهوتوو ده ین کابرایهک به پاره یان که سیک په ییدا ده که ن بو یهک شه و! ئە م ئافره ته داماو هی لێ ماره ده که ن و به یانی زوو هه رکه روژ بوه وه پێ ی ته لاق ده ده نه وه وه م جار یکی تر ماره ی ده که نه وه له پیاوی یه که م، به راستی ئە مه گه مه مندالانه یه وه خو خه له تاندنه. ئە وه پیاوه ی که سێ ته لاقه که ی کهوتبیت له راستیدا نابیت به ته مای ئە وه ئافره ته بیته وه، به لام که هه موو ئە وه مه رجان هاتنه دی وه دوا ی ئە وه به دلیدا هاته وه ده توانیت وه ئە م جار ه وهک وایه ژنیکی تری هینابیت، جگه له وه ش که ده بیت بو هه ر به که یان سێ سوړی مانگانه ببینیت، به لام ئە وه ی که ماره ی به جاشی پێ ده کریت هه ر گه مه مندالانه باشت رین وه سفه بو ی. خوا ی گه و ره ده فه رموو ی افان طلقها فلا تحل له حتی

تنکح زوجا غیره} حه لآل نابیت تا شوو به که سیکی تر نه کات نه گهر ته لآقی که وتبوو، مه به ست سی ته لآقه که یه. نه ک یه ک ته لآق یان دوو. ئەم فەر مووده زیاتر بو مان رون ده کاتوهه {وعن عائشه رضي الله عنها قالت: طلق رجل امرأته ثلاثا، فتزوجها رجل، ثم طلقها قبل أن يدخل بها، فاراد زوجها الاول ان يتزوجها، فسأل النبي صلى الله عليه وسلم عن ذلك؟ فقال: لا. حتى يزوق الاخر من عسيلتها} ۲۰ واته پیاویک سی به سی ژنه که ی ته لآقدا، پیاویکی تر ماره ی کرد، له پاشان نه ویش ته لآقی دا پیش نه وه ی جیماعی له گه ل بکات، پیاوی یه که م ویستی بیهیته وه، پر سیاری له پیغه مبه ر کرد درودی خوای لی بیت له سه ر نه و مه سه له، نه ویش درودی خوای لی بیت فەر مووی: نه خیر تا وه کو تامی هه نگوینی یه کتری ده که ن، مه به ست تا جیماع ده که ن له گه ل یه کدا. هوی ته واو بوونی عیده ی شه رعیش نه وه یه بو نه وه ی ده ر بکه ویت نایا نه و نافر ته دوو گیانه یان نه، نه گهر دوو گیان بوو بو نمونه منداله که بزانیته هینی کی یه. چونکه نه گهر راسته وخو له یه کیکی تر ماره بکری ده کری نافر ته که دوو گیان بوو بیت له پیاوی یه که م وه پیاوی دوو هه م به مندالی خو ی بزانیته. یه کیک له هوکاره کانی نه وه ی که ئیسلام له پیناویدا هاتووه، پاراستنی وه چه یه (حفظ النسل) وه ک له کتیبه مه دخه لی و مه قاصیدیه کاندا هه یه. له بهر نه مه شه که زیناو به دره وش ی ریگه پینه دراوه له شه ر عدا چونکه وه چه کان تیکه ل ده بی، هه ر وه ها هوکاری تر، که ئیره جیگه ی نه و باسه نیه.

به لام نه و پیاوانه ی که ته نها یه ک یان دوو ته لآقیان که وتووه، به م شیوه یه ده بیت نه گهر نافر ته که هیشتا عیده ی به سه ر نه چوووه

که متره له سئ سوری مانگانه ئه و ماوه بهی که لیک جیا بوونه ته وه ده توانیت ئافره ته که بهینیت ته وه به بی هیج شتیك و وه له ته لاقه که هی کهم ده کات له فهرمووده یه کدا بهم شیوه هاتوووه: {عن ابن عمر رضي الله عنهما: اما أنت طلقتها واحدة، أو اثنتين، فان رسول الله صلى الله عليه وسلم أمرني ان راجعها} ^{۲۱} ئه وهی لهم فهرمووده دا دهرده که ویت که له سه رده می پیغه مبه ردا ئه م کارانه روویداوه و وه خوئی درودی خوای لی بیت فهرمانی به گه رانه وهی کردوووه مادام هیشتا یه ک یان دوو ته لاقی که و تبیت، بو نمونه ته لاقیکی که و تووه دوانی ده مییت، به لام ئه گهر عیده هی به سه ر چوو بوو ئه و هه ر به ته و او بوونی عیده که هی ناتوانیت هه روا بهینیت ته وه ده بیت سه ر له نوئی ماره ی بپریت ته وه ئه و کاته ش هه ر له ته لاقه کانی کهم ده کات، ده بیت ئیتر ئاگادار بیت له وه کانی تر. وه لی رده دا که ئیسلام ته لاقی سنوردا کرد چه نده ها سودی تیدا به ده ر ده که ویت وه ک:

۱- پاراستنی به رزه وه ندیه کانی ئافره ت تا پیاو گالته یان پی نه کهن و هه ر ته لاقیان بدهن و دواتر بیان هیینه وه.

۲- له سنوردار کردنه که شدا ره چاوی باری دهروونی که سه کان کراوه، چونکه مروقه کان قابیلی هه لهن جا شه رعیش مه جالیکی تیدا هیشتو ته وه بو ئه وهی ئه گهر که سیك جاریک که و ته هه لوه دواتر بیر بکاته وه دووباره ی نه کاته وه وه گهر جاریکی تریش هه ر دووباره ی کرده وه ئیتر ده بیت بزائیت به به ریه وه نه ماوه گهر هاتوو ئه مجاره ته لاقی خوارد ده بیت ئاماده ی ئه وهی تیدا بیت ده سته رداری خیزانه که هی بیت.

* ئه گهر یه کئ سویندی خوار به ته لاق که ئیتر کاری جیماع له گه ل

خیزانه که ی نه کات بو کاتیکی دیاری نه کراو یان زیاتر بیت له چوار مانگ، نه گهر ئافره ته که داوا یکرد نه و کاته پیاوه که چند هه لبار دنیکی ده که ویتته به رده ست یان ده بیت کاته که ی بشکینی و که فاره ته که ی بدات، وه یان ده بیت ئافره ته که ته لاق بدات، خو نه گهر ههر نکولی کردو ملی نه دا بو نه وه ی ته لاق ی بدات نه و کاته قازی ده توانیت به زور و بی ره زامه ندی پیاوه که ته لاق ی بدات و لیکیان جیا بکاته وه، چونکه گونجاو نیه مانه وه به و شیوه، سته می تیا به بو ئافره ته که. لیره دا پرسیار یئک دروست ده بیت نه ویش نه وه یه یانی چی؟ نه گهر ئافره ته که داوا بکات، وه لامی نه و پرسیاره ئاشکرایه چونکه نه گهر ئافره ته که قسه نه کات خو که س نازانی ده بیت ئافره ت دا کوکی بکات له مافی خو ی نه گهر سته می لیکرا.

* نه گهر هاتوو پیاو ووتی به خیزانی تو وه ک پشتی دایکم وایت، بو نمونه بللی تو وه ک دایک یان نه نکم وایت وه نه گهر له و کاته دا وشه ی ته لای به ده مدا نه هات نه وه نه وه ده گه یه نییت که ئافره ته که ی ده ویت، که فاره تی ده که ویتته سهر، له سهر نه م ووتانه ی، که فاره ته که شی به م شیوه یه: ده بیت به نده یه کی مسولمانی ساغ ئازاد بکات خو نه گهر نه بو وه ک له م زه مانه ی ئیمه دا که نیه، ده بیت دوو مانگ له سهر یه ک، به بی نه وه ی به ینی تیخات واته له سهر یه ک به رۆزوو بیت، خو نه گهر نه مه شی نه توانی ده بیت خواردی شه ست هه ژار بدات بو ههر که سیئک خواردنیکی وا که باوه له و کاته دا، بو نمونه برنج و شله یه ک بو نه وانه ی له کوردستان، وه بو نه وانه ی له له نه وروپان نه گهر چیشتخانه ی کوردی هه بوو باشه وه گهر نه بوو بو نمونه خواردنیکی ما کدونال یان که ی ئیف سی، ده بیت نه وه ش بزانیته که نابیت نه و که سه ی که زیهاری کردوو

واته به ژنه که ی ووتوووه تو وهك دايك يان خوشكم وايت نابيت كاری
 جيماع بکن تا که فاره ته که ی ده دات نهك بلی ده ی قه یچیکا دوی
 ده یدهم، خوی گه وره له سهر زیهار ده فهرمووی:

{ وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِنْ قَبْلِ
 أَنْ يَتَمَاسَا ذَلِكَ تُوَعِّظُونَ بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامٌ
 شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَا فَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فِإِطْعَامُ سِتِّينَ
 مَسْكِينًا ذَلِكَ لِيُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ
 أَلِيمٌ }^{۲۲} مانای ئەم ئایه ته ههر ئەوه یه که ووتمان. به لام ئە گهر ئافرهت
 به پیاوه که ی بلی: تو وهك باوکم يان برای منی ئەوه گوناھی ده گات و
 هیچ شتیکی ناکه وپته سهر^{۲۳} ئەمهش به زه ییه کی زیاتره بو ئافره تان له
 لایهن خوی گه وره وه که سزای بو دانه ناو.

*تۆمه تبارکردن و له عه تکردنی خیزان، ئە گهر پیاویک به ژنه که ی بلی
 تو زینات کردوووه و خیا نه ت له من کردوووه، به م وتانه حد له سهر ئەو
 پیاوه جیبه جی ده بی ئە گهر شایه ت نه هیئێ وه یان له عه ت نه کا،
 وه یان ئافره ته که خوی دانی پیدا نه نا، خو ئە گهر شایه تی هه بی ت و
 هه موویان بلین ئەو ئافره ته مان بینیه که زینای کردوووه وه به ئاشکرا
 بینیه مانه، ئەو کاته پیاوه که هیچی له سه نامیئێ و وه حد ده که وپته
 سهر ئافره ته که، چونکه وته کانی راسته وه جیگیر بووه، ئە گهر چوار
 شایه تی نه بوو ته نها خوی بوو، ئەو کاته داد گهر ته نها به ووته ی پیاوه که
 ناتوانی ت حد له ئافره ته که بدات، پیاوه که ده بی ت یان له عه ت بکات
 بو راستی قسه کانی، یان داد گهر بریاری حه دی له سهر ده دات، چونکه
 نابیت ئافره تی ک تاوانبار بکری ت به کاریکی وا ناشرین ههر له خووه،

۲۲ سوته تی المجادله ئایه تی ۳-۴

۲۳ بروه نه روژ پرشنگدار، عبدالله العزیز هه رته لی لاپه ره ۲۰۲

که سایه تی بریندار بکریت له کاتیکدا بی تاوانه، نه گهر له عنه تی کرد نه و جا هیچ له سهر پیاوه که نامینی، چو نیه تی له عنه ت کردنه که به م شیوه یه: که نه و پیاوه ی که له عنه تی له خیزانه که ی کردووه له لای قازی دا ده لی: أشهد بالله انني لمن الصادقين فیما رمیت به زوجتي من الزنا، واته شایه تی دده م، سویند به خوا من راستگو م و له م ووتانه م به رانه ر ژنه که م که زینای کردووه، نه گهر ژنه که مندالی بوو بوو، یان دوو گیان بوو، ده بیت نه وهش بلی که نه و منداله، مندالی من نیه و هینی زینیه، چوار جار نه وه ده بیت دووباره بکاته وه، بو جاری پینجه م ده لی، دوا ی ترساندنی به ناگری دوزه خ و ترسی سزای دوا ی، چونکه نه گونجی درو بکات و نه و کاته په شیمان بیته وه، خو نه گهر هر سور بوو له سهر بریاری خو ی و ویستی به رده وام بیت ده لی: وعلي لعنة الله ان كنت من الكاذبين، واته له عنه تی خوام لی بیت نه گهر درو بکه م، نه مهش له راستیا هر دوپات کردنه وه ی قسه کانی پیشووه زیاتر جه خت کردنه. جا ئیتر به م کارانه ی پیاوه که هیچی له سهر نامینی، چند شتیک جیگیر ده بیت دوا به دوا ی نه م کرده وانه. حه د له سهر پیاوه که لا ده چی، حه د ده که وپته سهر نافرته ته که، ماره ی ژنه که هه لده وه شیتته وه، منداله که ش نه گهر بییت نابیته مندالی پیاوه که مادام وتبیتی مندالی من نیه، دواتریش له یه کتری حه رام ده بن بو هه تا هه تایه، یانی به هیچ شیوه یه که بو ی دروست نابیت که بیه ینیتته وه نه گهر شوی تریش بکات و نه ویش ته لاقی بدات، وه که پیشتر باسمان کرد. بو نه وه ی نافرته ته که ش هیچ له سهر خو ی نه هیلی هه مان کاری پیاوه که ده کات، هیچی له سهر نامینی^{۲۴}. لیره دا پرسیاریک خو ی قوت ده کاته وه وه ده لی باشه نه م هه موو

گيرهو کيشه بۆچى؟ پيش هه موو شتيك ئاينى پيروۆى ئيسلام ئاينىكى
واقعيه ئه گهر بۆ نمونه پياوۆك كه سيكى بينى له گهل خيزانه كه يدا چ
بكات؟ خو ناكريت خوۆ لى كه ر بكات هه له ملاشه وه شايه تى نيه
ناچاره بهم شيوه كيشه كهى بپرئيتته وه تا رزگارى بييت له و ئافره ته
داوین پيسه و، مندا ل ئه گهر دروست بوو بييت. به لام له ملاشه وه
گومانى ئه وه ده كرئيت كه ئه م كابر ا درۆ بكات! جا ئه گهر دانى پيدانا
كه درۆ ده كات ئه وه ده بييت داركارى بكرى له سه ر ئه و وته ناشيا وانهى كه
كردووه يه تى به رانه ر خيزانى. ليره دا ديسان پرسيار يكي تر دروست
ده بى باشه ئه گهر پياوه كه و ژنه كهى هه ردوو كيان له عنه تيان كرد له
يه كتر؟ وه لامى ئه وه ش ئه وه يه ئيتر ئه وان جيا بوونه ته وه و كيشه كه يان
پراوه ته وه، به لام خو گونجا و نيه هه ردوو كيشيان راست بكن حه تمه ت
يه كيكيان درۆى كردووه جا له به ر ئه مه يه، شاهيدى ئه و دوو كه سه
وه رئاگيرى چونكه جيگه ي متمانه ي ته وا و نيه ن، نازانن كاميان راستيان
كردووه، جا ئه گهر كه سيك ئه مه ي زانى خوۆ ناخاته ئه و بارو دوخه وه
هه م تاوانبار بييت لاي خوا و وه هه م بى متمانه بييت لاي خه لكى. هه روه ك
چۆن ده كرئيت كه سيكيان له عنه ت بكات و ئه وى تر دانى پيدا بنى، ئه و
هه موو گيرمه و كيشه له ئيسلامدا هه يه له به ر ئه وه كه س جورئه تى
ئه وه نه كات توّمه ت بۆ كه سيكى تر دروست بكات، وه يان كارى خراپه
بكات. خو ئه گهر بيريك له م رۆزگارى خوّمانه بكه ينه وه چهنده لم
كيشانه روو ده دات؟ چهنده خه لك يه كترى تاوانبار ده كهن به م كارانه،
وه يان بۆ ئافره تانى تر مه رج نيه هه ر خيزان چونكه ئه گهر هه ر ئافره تيك
توّمه تبار بكه يت به به دره وشتى ده بييت يان بيسه لميى وه يان داركارى
بكرئيت واته جه لدى لى بدرئيت، به لام له م رۆژه دا كه سايه تى ئافره ت كوا

بهو شیوه ریژی لئی دهگیری، ههر له رۆژنامهو جهریده کاندایا به ئاشکرا دهلیین فلان ئافرهت خیزانی فلان کەس له کەل فلان کەسایه، ههزارهها شتی وا، له ناو خه لکیدا، ئافرهتی وا ههیه تۆمهتی زینای دراوه ته پال وه ئه و ئافره ته بووه ته سه گ له بهرچاوی خه لک له کاتیکیدا ههچیشی نه کردوو، گرتی فییدیوی دروست ده کربت و بلاو ده کربته وه ئافره تی دامویش ئاگای له ههچ نی یه!، به ههزارهها کەس گرتیان بو دروست بووه وه هه تا کوشتاریش ههر به هوی ئه م گرتانه وه، کوا چ یاسایه ک ههیه بو بنبرکردنی ئه م شتانه؟ چه ندهها کەس ههیه له خیزانی جیا بووه ته وه به هوی گومانه وه. زۆر به داخه وه له کۆمه لگهی ئیمه دا ئه م گرتانه زۆره، ههر ئه وه نده یه کیک باسی یه کیکی کرد ئیتر له ئاگر خیراتر بلاو ده بیته وه! خۆزگه ده می خۆمان ده گرت و نه ده بووینه مایه ی ئازاری به رانه ری یه یه کتری و به رده وام هه ولمان بو چاره سه رکردن بوایه نه ک بو ئازاوه و شکاندن یه بیتاوانان.

رېنېه وهى ته لاق له خو (الخلع)

ئاشكرايه كه ته لاق به دهست پياوه و توانايه هيه به سهر ژنه كهيدا كه ته لاقى بدات و ليك جيا ببنه وه له حاله تى نه گونجاندا، پياو نه و مافه ي هيه و سهر پشكه له ته لاقدانى خيزانه كه ي. لي ره دا پرسياريك دروست ده بيت و ده لي نه ي باشه پياو نه و مافه ي هيه نه ي ژنه كه؟ وه لامه كه ي سه رد پري نه م به شه يه رېنېه وهى ته لاق له خو واته خلع كردن، نه گه ر ئافره ت ويستى له پياوه كه جيا بيته وه نه و مافه ي هيه هه روه ك چون پياوه كه مافى ته لاق دانى هيه، ئاينى پيرو زى ئيسلام مافى بو ژن داناوه هه روه ك چون بو پياوى داناوه. رېنېه وهى ته لاق له لايهن ئافره ته وه مافى كى خو يانه هه روه ك چون ته لاق مافى پياوه كه يه، لي ره دا نه پياو وه نه ئافره ت نابيت وه كه ه لى ك سه يرى نه مه بكن و له بچو كترين گرفتدا په ناي بو به رن، به لكو وه ك ئاماژه شمان پي كره مه سه له ي جيا بوونه وه چاره سه ري كه ده كه ويته دواى هه موو هه وه له كانه وه گه ر هيج چاره سه ر نه بوو نه و كاته وه كه چاره يه ك په نا بو ته لاق وه يان رېنېه وهى ته لاق ده بري ت، نه مه ش وه كه چاره سه ري ك نه ك وه ك تو له!! كه به داخه وه هه نديك كه س وه ك تو له ته لاق و خلع به كاردينن له يه كترى وه يان له بنه ماله ي يه كترى!.

لي ره دا روونكردنه وه يه ك پيوسته له سه ر ته لاق و خلع نه گه ر پياويك خيزانى ته لاق بدات ده بيت دهست له نه و مه سه ره فه ي كه كردووه يه تى هه لبگري ت و شه رعن نايكه ويته وه نابيت خيزانه كه ي ته لاق بدات و وه هه رچى مه سه ره فيشى بو كردووه لى وه ر بگري ته وه، به لام خو نه گه ر خو يان ري كه وتن ماناي وا نيه ناشه رعى بيت، نه وه بو كه سيك كه ئيتر

به ته واوی جیا ببنه وهو نه یگه رینیته وه واته سی ته لاقه کی دابیت. نه گه ته لاقیک یان دوانی دابیت ده توانیت بیگه رینیته وه بو ژیر ماره ی خوئی وه که له سهروهه باسمان کرد. رنینه وهی ته لاق نه گه کاره که یان کو تایی پیهات ناتوانن بگه رینه وه بو لای یه کتری نه گه ره پشیمان ببنه وه تا جار یکی تر گریبه ستیکی تر ده که نه وه چونکه رنینه وهی ته لاق له خو گریبه سته که هه ل ده وه شینیته وه. ههروه ها نه و نافرته ی که خلع ده کات واته ته لاقی خوئی له پیاوه که ده ستینی، پیاوه که نه و مه سره فه ی که کردوو به تی ده یکه و پته وه، ههروه که چون نه گه ره پیاوه که ژنه که ته لاق بدات ژنه که مه سره فه کی ده که و پته وه.

لیره دا پرسیار یکی زور گرنه گ خوئی قیت ده کاته وه ده لی: باشه نه گه ره نافرته تیک گیری خواردبوو به ده ست میرده که یه وه ده دیوست ته لاقی خوئی لی بستینی به لام پیاوه که رازی نه بوو چی بکات نه نه مه یه هه لسوکه وتی باش بیته له گه لی و وه نه نه وه یه ته لاقی بدات نه م نافرته ته چ بکات. وه لامه کی به راستی لیره دا نه وه م به بیردیته وه که هه بونی حوکی ئیسلامی زور گرنه گه نه گه ره حوکی ئیسلامی هه بیت له م حاله ته دا حاکم به زور پیی ته لاق ده دا وه نه گه ره هه ره نه یکرد حاکم خوئی ته لاقی ده دات به بی په زامه ندی پیاوه که. له م سه رده مه شدا که حاکمی ئیسلامی نی یه خو نه گه ره پیاوه که دیندار بیت هه رگیز گالته به که سایه تی خیزانه کی ناکات که کار گه شته نه وهی لیک جیا ببنه وه نکو لی ناکات، بو یه گرنه گه که خوشک و که سه کانمان به که سانیک بده ین که ئیماندار بن وه له ئیسلامدا دروه ست نی یه نافرته بدریت به نامسو لمان هه تا خاوه نی دینه کانی تر بو نه وهی له داها توودا گرفتیان بو دروست نه کن، هه موو له بهر نافرته ته. مه سه له ی ته لاق و جیا

بووننه وه زۆر زیاتر لهم باسه هه لده گریت به لام ئومید ده کهم وه لامی
زۆریکی پرسیاره کانتانی دایته وه نه گهر هه پرسیاریکیش دروست بوو،
دهسته وسان مه بن و دوو دل مه بن له پرسیار کردن، سوپاس بو خوا
ئه مرۆ کهسانی شاره زا هه ن له گشت کومه لگه یه کداو جیگه ی متمانه بن
بو گه رانه وه ی کیشه کان بۆلایان، به ئومیدی ژیانیکی پر به خته وه ره له
ژیر سایه تی قورئاندا.

ونسأل الله لنا ولهم الثبات على الحق حتى الممات

پېړست

- ۳-----دهروازه و تیځه شتن
- ۵-----۱- نکاح الشغار
- ۵-----۲- نکاح المقت
- ۶-----۳- کوکړدنه وه له نیوان دوو خوشک
- ۷-----۴- ریښه دیار نه کراو بوژن هینان
- ۸-----۵- ماره ی بردن له نه فامیدا
- ۱۰-----جوړه کانی ته لاق
- ۱۳-----گه راندنه وه ی ثافره تی ته لاق دراو
- ۲۲-----رنینه وه ی ته لاق له خو (الخلع)

ئەگەر بىت و ئىمە
بگەرىنەوہ بۆ مىژووی
پیش ئىسلام جۆرہا زەواج
و مارەکردن ھەبووہ وہ
يەككە لەوانە ئەم جۆرە
زەواجى ئىستامانە و شرەع
پەسەندى كردوو ھىلايەوہ،
كۆمەلەك مەرجى بۆ
دانا، لەو زەواجانەى كە
پیش ئىسلامدا ھەبوو
ھەندىكىان بۆ نمونە باس
دەكەين

پەيامى ھاوسەردارى

د.عومەر عەلى

۲۰۱۸

